Øvelse: "Jeg skriver livretsdagbog for min sidemakker"

Forfattere: Thomas Brahe
Faglige temaer: Skriveøvelser, Livretter
Kompetenceområder: Fremstilling, Kommunikation, Måltid og madkultur

Introduktion:
UNDER FÆRDIGUDVIKLING. Eleverne skal på skrift, på basis af interviews parvis, formulere sidemakkerens oplevelser med en bestemt livret. Der øves her både kommunikativ perception og skriftlig produktion på basis af denne kommunikation.

Aktivitet med dialogoplæg og billeder

1 Alle elever har et billede med af deres livret.

2 Saml evt. op på temaet 'livretter' fra sidst. Hvad er en livret for noget? Og hvorfor har man de smagspræferencer, man har? Kan alle lide præcis det samme? Nej, der er forskelle - om disse så er biologisk-arveligt eller kulturelt-socialt betinget.

3 Eleverne går nu sammen to og to. Om lidt skal de interviewe hinanden om, hvad deres respektive livretter er - med henblik på at de begge, i dagbogsform eller lignende, på skrift formulerer den andens forhold til og oplevelser med den pågældende livret. Find gerne inspiration i nedenstående dialogforslag til, hvordan øvelsen kan introduceres for eleverne.

Ok, vi skal lave en lille øvelse, som jeg håber, at I er med på. Er der nogen af jer, der skriver dagbog? Eller måske ved I, hvad en dagbog i hvert fald er for noget? Lad mig høre et par bud. -> Ja, det handler om, at man fortæller dagbogen, hvad man har oplevet. Og måske, hvad man føler for f.eks. personer eller ting. Måske er det noget, som man ikke ellers fortælle til nogen. Måske har man haft en særlig oplevelse i løbet af dagen; måske har man været glad... måske har man været ked af det. Men i vores tilfælde her skal vi forestille os, at vi har haft en særligt god oplevelse med smag. Vi har fået vores livret til aftensmad, og den smagte mega lækkert! Vi er rigtig glade.

Men I skal ikke skrive jeres egen dagbog. I skal skrive jeres sidemakkers dagbog. I skal altså lade, som om I skriver som jeres sidemakkere. Hvis Emma sidder sammen med Niels, skal Emma altså forestille sig, at er Niels og skriver i hans dagbog. Om omvendt. Jeg vil godt have, at I øver jer i at lytte til de informationer, I får. Det vil sige, at I skal fortælle hinanden om, hvordan det er at spise og smage på jeres livret. Emma fortæller Niels om, hvad hendes livret er. Og så skal Niels bagefter skrive et afsnit i Emmas dagbog, som om han var Emma. Hvad er det, der gør, at Emma er helt vild med netop DEN ret? Er det smagen, konsistensen? Eller måske hyggen,

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

som hun oplever derhjemme, når hun og familien spiser den? Det er så meningen, at Niels, som lytter, noterer Emmas oplevelser ned. Man skal altså prøve at huske på, hvad det var, sidemakkeren fortalte om livretten.

4 Gennemgå evt. særlige træk ved dagbogsgenren (selvom denne ikke nødvendigvis er fast). I det nedenstående dialogoplæg er også indskrevet et eksempel på, hvordan en tekst kan se ud. Du kan jo som lærer lade (lidt), som om det er dig, der har skrevet den.

Hvordan starter et afsnit i en dagbog? -> Ja, det kan f.eks. være "Kære dagbog. Nu skal du høre det vildeste!" Faktisk vil jeg gerne læse et afsnit op for jer, som jeg skrev i min dagbog i går aftes. Vil I høre det?

"Kære dagbog. Det har været lidt af en dag i dag! Ja, altså, først var jeg på arbejde, og dér skulle jeg selvfølgelig lave alle de sædvanlige ting - gennemgå eventyr med mine elever, snakke om drenge med pigerne, snakke om piger med drengene, spise min skaldede madpakke på lærerværelset (adr, leverpostejen var kedelig i dag). Som jeg sad dér og spiste min madpakke, slog det mig pludselig: jamen, jeg skal da hjem og lave noget lækker mad til mig selv og familien i aften! Noget RIGTIG lækker mad. Ikke sådan noget kedeligt stads, som vi har fået så meget af her på sidste. Så ved du hvad? Jeg gik i supermarkedet og købte ind til den lækreste tunsalat med fetaost, bacon, cornflakes og nougatchokolade. Det elsker Henrietta, min datter på 11. Og det hele skal gerne blendes sammen. Og ved du hvad: det blev blendet SÅ godt sammen! Det blev sådan en brun mos, som lugtede lifligt at både tun, chokolade og bacon. Og Henrietta puttede selvfølgelig remoulade på også. Det kan hun ikke leve uden. Og jeg selv? Ja, jeg drak en hel portion med sugerør. Og pludselig havde jeg glemt alt om leverpostejmaden og eventyrgenren. Det var den FEDESTE aften! Ja, jeg ved godt, hvad du tænker: det er en mærkelig livret, jeg har. Men ja, jeg er nok lidt anderledes. Til gengæld blev jeg i godt humør - og glæder mig til at skrive livretsdagbøger med 5.a i morgen! Sov godt."

5 Sæt første del af øvelsen i gang. Interviews og noter - og eleverne viser hinanden deres medbragte billeder, når de fortæller om deres livret.

Som I kan se, kan en livret være mange ting. Det er vigtigt her, at I rent faktisk holder jer til, hvad jeres livret rent faktisk er. Det er klart, at min oplæsning før var lidt for sjov - men det var for at vise, at livretter netop ikke nødvendigvis er så lige til; der kan findes mange livretter, alt efter hvem er.

Brug først 5 minutter, hvor den ene, Niels, fortæller om sin livret til Emma. Måske har Niels ikke fået livretten lige i denne uge, men så prøver han at huske godt efter. Lad gerne, som om I fik livretten at spise i går aftes. Prøv at få disse pointer med:

Livrettens smag
Livrettens udseende
Livrettens konsistens (tekstur) - hvordan føles den at spise?

Livrettens temperatur
Hvordan følte du, da du spiste livretten?
Hvordan var der dækket op?
Var der musik i baggrunden?
Spiste du alene eller sammen med andre? Hvem?
Fortæl også gerne om, hvorfor netop denne ret er din livret

Emma noterer de ting ned, som Niels fortæller. Efter 5 minutter byttes der, og der bruges 5 minutter på den andens fortælling.

6 Sæt anden del af øvelsen i gang. Skriveproces.

Ok, I har nu hørt hinandens fortællinger. Var det sjovt at høre? Overraskende? Andet?

Nu skal I skrive dagbogen for hinanden. Niels skriver på vegne af Emma. Emma skriver på vegne af Niels. Det er vigtigt, at I får de informationer med, som den anden fortalte. F.eks. kan Niels skrive:

"Kære dagbog. Emma is back! Jeg har fået min livret i dag. SÅ fedt! Og ved du, hvad min livret er? Boller i karry med cherrytomater i. Det var super hyggeligt. Alle i min familie elsker den ret - ja, undtagen min lillesøster, Inga, på 2 år. Hun sprøjtede det hele ud igen. Men det grinede vi ad. Og jeg åd 3 portioner! Det smager bare så godt. Den dér blanding af sovens milde, runde karrysmag og risenes lidt hårdere konsistens."...

7 Note: Det vigtige ved skriveprocessen er, at eleverne har fået lyttet til den andens fortælling, kan gengive det i en bearbejdet skriftform og får brugt egen undren og nysgerrighed som drivkraft for skriveprocessen. Dagbogsformen er blot én af flere genremuligheder, men den giver relativt frie rammer og lægger samtidig op til personlige fortællinger, som kan engagere eleverne. Og derudover får de madkundskabsfagligt (hvis forløbet køres tværfagligt) forholdt sig til og reflekteret over madkulturer, og hvordan smagspræferencer kan være forskellige.

8 Eleverne læser nu deres dagbogstekster højt for hinanden, stadig i parrene. har dagbogsforfatteren mon fået det hele med? Og lyder det som en "rigtig dagbog"?

9 Udvælg gerne eksempler til oplæsning i plenum.

10 Saml op i plenum. Hvad har vi lært? Om hinanden? Om livretter og disses smag(e)? Om dagbog? Om at lytte til informationer og gengive disse?